

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

7. De beneficiis simplicibus singillatim, & primum de praestimoniis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Decimotertio queritur, An Episcopi obitu iurisdic-
tio Vicarij finiat, ac desinat? Respondeo cum *Hestiensi*, &
Abbate in c. Tua nobis, de officio Vicarij, num. 4. finiti: sic e-
nim habetur, *cap. 1. de officio Vicarij, in sexto.* & ita est consue-
tudine receptum, quamvis Collegia Canonicorum ple-
ramque Vicarios Episcoporum soleant confirmare, vel ab
officio remouere. Item desinit iurisdic-
tio Vicarij, quando is qui Vicarium constituit, est sententia excommunica-
tionis, suspensionis, vel interdicti deinctus, ita ut acta Vi-
carij tunc rata, & firma non sint: *vt colligitur ex cap. 1. de of-
ficio Vicarij, in sexto.* Demum Vicarij Episcopi munus fini-
tur, si Episcopus suam Ecclesiam dimiserit, aut simpliciter,
aut ad aliam Ecclesiam translatus, aut sua Ecclesia priuatus,
vel ab ea amotus: tunc enim vacat eius Ecclesia, & Episcopus
est veluti mortuus illi Ecclesie.

Decimoquarto queritur, An Episcopus absque consen-
su, vel consilio Collegij Canonicorum, possit sibi Vicari-
um adsciscere & reuocare? Respondeo, cum *Hestiensi*, &
Abbate in c. Tua nobis, num. 4. de officio Vicarij, cum possit, id-
que consuetudine approbatur, & seruetur.

Decimoquinto queritur, An Vicarius Romani Ponti-
ficis in Vrbe, sit Vicarius eius tanquam Patriarcha, & totius
Ecclesie Catholice Antistita: An vero tanquam Episcopi
Vrbis: Respondeo, esse Vicarium tanquam Vrbis Episcopi,
quia iurisdic-
tio eius non extendit extra Urbem,
cap. Tua nobis, de officio Vicarij, & vbi Abbas, & alij.

Decimosexto queritur, An hic Vicarius possit ad ordi-
nes promouere eos, qui sunt alijs Episcopis subiecti, sine
ipsorum literis, quas vocant, dimissionis, & an itidem
possit literas dimissionis dare Clericis sibi non subiectis,
ad ordines suscipiendos? Respondeo cum *Abbate in cap.
Tua nobis, de officio Vicarij, num. 5.* ex iure communi non pos-
se: nam seruare debet, quod habetur in *cap. Nullus, de tem-
poribus ordinat. in sexto*, vbi non ita legimus: *Nullus Episcopus,
vel quouis alius absque superioris licentia, homini decessi
aliena Clericalem presumat conferre tonsuram.* Porro nos de
officio Vicarij generalim agemus lib. 6. *Moral. Institutionum.*

Vltimo queritur, An Rector legitime impeditus pos-
sit sibi Vicarium constituere? De hac questione *Panormitanus
in c. Quoniam, 2. Ne Pralati vices suas. Ioan. Andreas in c.
Cum ex eo, de Elect. in sexto. Glossa in c. Precipimus, 21. quest. 2.*
Respondeo cum *Abbate*, Vicarium perpetuum ab eo consti-
tuiti non posse sine auctoritate Episcopi; temporarium
vero, ad modicum videlicet tempus, puta ad vnam, vel du-
as hebdomadas, sibi posse substituere sine auctoritate Episcopi:
ad longum tempus non posse citra auctoritatem Episcopi: *vt colligitur ex c. Cum ex eo, de elect. in sexto, & cap.
Peruenit. de Appellat. Sic Abbas loco citato.*

CAP. VII.

De Beneficijs simplicibus sigillatim, & pri- mum de prestimonijs.

Primo queritur, An prestimonium, siue prestimonialis
portio, sit beneficium Ecclesiasticum? Non sumi-
tur in presenti prestimonium; vt est portio aliqua quae datur
ex bonis Ecclesie alicui tanquam merces ob ministerium
profanum, non sacrum, & quae etiam in laicum
conferatur: sed vt est portio, quae dari solet Clerico, vt Clerico.
In multis ecclesijs Hispaniarum sunt prestimonia. In
ecclesijs dioecesis Conchen. sunt prestimoniales portio-
nes dari solite Canonice, & alijs Clericis.

In hac controuersia duplex est Doctorum opinio. Prima
prestimonium negat esse beneficium: cuius auctores
eo sunt argumento permoti, quod prestimoniales portio-
nes sunt annui quidam prouentus ex beneficiorum
redditis detracti, & destinati ad sustentandos iuuenes,
qui literis operam nauant. Quamuis alij dicant, huius-
modi redditus ad subsidium hominum pro fide, & religio-
ne Catholica decertantium, ab ecclesia esse constitutos;

Alij vero, in subsidium Canonicorum in ecclesijs Catho-
dralibus Canonice, aut dignitate habentium. Ioan.
Selua *tract. de benef. par. 1. q. 3. Gas de personis. q. 28. nu. 5.*
senserunt prestimonium non esse beneficium, quibus sub-
scripsit eunt quidam iuniores, & inter Theologos *Palatinus
in 4. dist. 15. dist. 19.* Medina *tract. de oratione*, ea vnica ra-
tione conuicti, quod qui habet prestimonium, commo-
rari ac residere iure vlllo non cogitur in ecclesia, cuius est
prestimonium, vt est consuetudine receptum, nec in sui
locum aliquem substituitur debet, ac ita nec per seipsum,
nec per alium sibi subrogatum ecclesie inseruit; & vna
cum ipso prestimonio, quod habet, potest iure alia bene-
ficia possidere, haec enim omnia habet consuetudo rece-
pta: & quia prestimonium datur in vita subsidium, vnde
quis commode sustentetur.

At secunda opinio docet; prestimonium esse benefi-
cium: quae opinio est *Hofstiensis in cap. Postulasti, de rescript.*
vbi testatur, Clementem IV. irritam licite electionem
Archidiaconi Compositellani, quia in habilis erat, eo solo,
quia in dispensatione sua de quibusdam prestimonijs non
fecerat mentionem: non obstante quod a quibusdam di-
cebatur, prestimonium non conferri nomine beneficiorum
ecclesiasticorum, cum in sola temporalitate consistat:
nam alius quam Praelatus, illa conferre non potest: nec
ille alteri quam Canonico, vel Clerico: nec potest illa sibi
retinere. Quare negari non potest, quin illa sint Ecclesia-
stica beneficia: & quin committat simoniam Praelatus, qui
illa venderet. Haec eadem tenet *Speculator in c. de legato, 3.
Videmus: vbi. Nunquid nocet, & Ioan. Andreas in c. Postu-
lasti, de rescript.* Eandem opinionem habent *Antonius &
Ancharanus in cap. citato Postulasti, Abbas in conf. 47. pa. 2.
Dominicus in cap. Quoniam, de concess. Praeb. in sexto, & conf.
109. Oldrad. conf. 81. Sotus lib. 10. de iustis q. 3. num. 3. conclus.
2. Decius in c. Ad Aures, de rescript.* Hanc esse communem
sententiam, testatur *Menoch. de arbit. Ind. casu 207. n. 59.*
Ea vero inde colligunt, quod prestimonium conueniat tota
beneficij definitio, & ea omnia, quae beneficij ratio, &
natura postulat. Non enim conferri potest nisi per insti-
tutionem Canonicam, & neque dari conuentione, aut alio
modo pacto, & promissione lucri, ac commodi temporalis,
nec in alios quam in Clericos conferatur; & in perpetuum
datur in titulum certae alicuius ecclesie, nec tribuitur nisi
ob munus, & ministerium sacrum & ecclesiasticum; simi-
liter quoque obitu eius, qui illud habet, vacat: nec de-
mum potest ad haereditas transmitti.

In hac controuersia in primis notandum est, omnes
conuenire, prestimonium, siue prestimoniale portio-
nem non esse beneficium ecclesiasticum proprie, si non
datur in titulum, sed ad certum tempus committitur in
subsidium vitae: & de hoc prestimonij genere locuti sunt
*Abbas, & Felinus in cap. postulasti, num. 8. de rescript. Gigas,
Ioan. Selua locis supra citatis*, cum dicunt non esse benefi-
cium, & solum in temporalibus consistere. Tota quaestio
est de prestimonio; & prestimoniali portione, cum datur
in titulum, & cum obitu eius qui habet, vacat. Dein-
de incredibile quibusdam videtur, prestimonia fuisse pri-
mum instituta in subsidium iuuenum literis operam dan-
tium: & propterea fuisse portiones quasdam ex beneficiorum
prouentibus detractas, & processu temporis in bene-
ficia ecclesiastica transisse: quamuis prima sui origine bene-
ficia non fuerint. Vnde factum esse putant, vt qui prestimo-
nia nunc habent, liberi sint ab onere, obligatione, &
precepto residendi in ecclesijs, quarum sunt prestimonia,
ita vt nec per se, nec per alios in sui locum successores inser-
uire vlllo iure cogantur: quod certe horum beneficiorum
est proprium. Caeteros enim beneficiarios constat, vel per
se, vel per alios sibi substitutos, in ecclesijs ministrare de-
bere.

Verumtamen qualicumque fuerit prima prestimoni-
orum institutio, & origo; ego non dubito ea esse benefi-
cia, non solum iure nouo, sed antiquo etiam iure: quae
communi. Nam in *cap. Quoniam, de concess. Praeb. in sexto*,

inter cetera beneficia numerantur. Sic enim ibi habetur: *Super Canonibus, Dignitatibus, Personatibus, Præbendis, Officiis, Portionibus, Præstimonis, Ecclesiis parochialibus, ruralibus, & aliis quibusvis; beneficiis Ecclesiasticis vacaturis.* Sic eo loco. Fortassis tamen portionia aliquando dare solebant Pontifices, non ut beneficia, sed ut vitæ subsidia. Quicquid sit merito Pius V. Constitutionem edidit, quæ incipit: *Ad perpetuam rei memoriam*, ex proximo Lateranensi, & eam habet Nauarrus in *Manuali. cap. 25. nu. 122.* in qua Constitutione tametsi expresse non dicat, præstimonium esse beneficium; declarat tamen, omnes præstimoniales portiones habentes, oportere preces horarias recitare, ut debitum pensum exsoluant, cum beneficium propter officium; & ministerium conferatur. Nec refert, aliud ministerium in ecclesia præsent nec ne: satis enim est, si ad diuinum officium persoluendum iure cogantur: hæc enim ratione generali inferunt ecclesie.

Secundo quaeritur, An præstimonialis portio, vel præstimonium sit beneficium simplex? Respondeo, esse beneficium simplex, quoniam nec curam animarum, nec iurisdictionem, nec dignitatem habet. Item non habet Clerum, nec populum, nec administrationem.

Tertio quaeritur, An qui præstimonium, vel præstimoniam portionem habet, in sua ecclesia commorari, & residere iure cogatur? Quidam respondent præstimonium, vel præstimoniam portionem habentem, quod ad originem, & institutionem eius spectat, onere & obligat, residendi cetero, quoniam præstimonium, ut dixi, institutionem esse creditur in sustentationem adolescentium studiis litterarum vacantium. Sed hoc responsum aliis minime probatur, quia quicquid sit de prima præstimonialis portione, vel præstimonii origine & institutione, proculdubio præstimonialis portio beneficium ecclesiasticum censetur; at omni beneficiario, iure communi impositum est onus & obligatio residendi, ut est constans multorum opinio, quam colligunt *ex c. Conquerente, & cap. Cum ad hoc, de Clericis non residendi*, de qua sententia suo loco dicemus. Alii vero probabilius vident, non eos omnes, qui beneficia simplicia habent, iure communi in suis ecclesiis residere compelli, quoniam in *c. ult. de Clericis non residendi, & alibi passim iure Canonico* dici solet, beneficia esse quædam, quæ residentiam requirunt, & alia quæ residentiam non postulant. Ergo ex ipso iure concluditur, aliqua esse beneficia, propter quæ beneficiarii residere minime coguntur; ac præterea, inquit, *præstimoniam habentes, nullo iure in suis Ecclesiis commorari compelluntur.* Mihi tamen quicquid sit de communi Doctorum sententia, quæ docet omnem beneficiarium, residere iure communi oportere, certum videtur præstimoniam, vel præstimoniam portionem habentes, ab onere, & obligatione residendi esse immunes, ac liberos, quia saltem consuetudine est receptum, ut testantur *Abbas & Oltrados locis supra citatis.*

Quarto quaeritur, An qui obtinet præstimonium habere queat auctoritate, & indulgentia Episcopi aliud beneficium simile, aut dissimile? Quidam affirmant, & addunt etiam, eidem Clerico posse Episcopum non solum duo, sed etiam plura præstimonialia conferre beneficia. Sed hæc ante Concilium Tridentinum dici potuerunt; post illud tamen, ubi fuerit vsu receptum, locum non habent. Duo igitur mihi videntur certi iuris esse: Vnum est, duo, aut plura præstimonialia beneficia, aut vnum cum alio dissimili etiam simplici, simul haberi non posse in eadem Ecclesia sine Romani Pontificis auctoritate, ut suo loco susus dicemus. Alterum est: in diuersis ecclesiis duo præstimonialia beneficia, vel vnum cum altero dissimili simul obtineri etiam episcopi indulgentia, & auctoritate nequeunt, si vnum eorum sufficiat ad honeste, & commode vitam Clerici sustentandam: quoniam Synodus Trid. *sess. 23. cap. 17. de reform. lege sanxit* in vniuersum, ne duo beneficia, etiam simplicia, vni Clerico conferantur, cum eorum alterum ad vitam sufficit commode transigendam.

Quinto quaeritur, An qui præstimonium habet, si absit ab ecclesia, alterum in sui locum sufficere debeat, qui seruiat ecclesie? Ratio dubitandi est, quoniam *ex cap. sancto-rum. dist. 70. & ex c. conquerente, & c. Cum ad hoc, de Clericis non residendi*, colligi videtur, beneficiarios simplices, cum absint ab ecclesiis, per alios deseruire debet, & *cap. ult. de rescript. in 6.* dicitur, beneficium ecclesiasticum propter officium dari.

Sed quicquid sit de iure communi: in more positum est, ut colligitur *ex Abbate, Oltrados, & Hostiensis locis supra citatis*, ut præstimoniam habentes, quamuis absint a suis ecclesiis, nullam sibi substituunt, cuius loco inseruiant ecclesie. Verisimile est hæc beneficia, cum primum instituta fuerunt, dare consueuisse Pontifices, non ut beneficia, sed ut portiones de beneficiis subtrahat in aliquorum alimentum, & vitæ subsidium, ut inde factum sit, huiusmodi beneficiarios, nec residere in ecclesiis, nec per se, nec alium inseruire cogi.

CAP. VIII

De Capellanis, siue Cappellis.

Primo quaeritur, Quo differat capellania à Cappella? Hanc quaestionem iam supra diluimus, *hoc libro c. 1. q. 5.* Secundo quaeritur, Vndenam dicta sit Capellania. Glossa in *c. concedimus, de consecr. dist. 1.* Capellam dici putat à caprarum pellibus: ait enim olim fuisse capellas turguriam pellibus caprarum contexta. Nam cum per Franciam Normanni, Sclavi, & Hungari sacras ædes flammis exarent, vel alia ratione euerterent, donec reficerentur, quædam turguria erigebantur, quæ caprarum pellibus tegere Franci consueverant.

Sunt tamen qui putent, huiusmodi turguria caprinis pellibus regi solita in militum castris ad rem diuinam faciendam, & audiendam. Verum tamen is potius assentior, qui tradiderunt, capellam esse Francicum nomen, quo significatur regumen, quod veluti tentorium sibi reges Francorum exarabant in castris militaribus, in quibus sacrum audire soliti erant: vnde etiam dictæ sunt cappe, vestes ad talos vsque demissæ, quibus vtuntur Canonici in diebus festis solemnioribus dum in choro diuinerum officiorum preces decantant, & quibus etiam Dominicane familie Fratres vt solent. Glossa in *Clem. In agro, de Statu Monacho*, ait: cappas esse dictas, quia reges Francorum ad prælia procedentes, deferendas curabant Sanctorum Martyrum reliquias: & ideo tentorium in castris erigebant, in quo sacras reliquias reponerent, & in eo loco res diuina fiebat: vnde tentorium huiusmodi appellati cepit Francico nomine capella, eo quod esset cappa contextum: & Sacerdotes ipsius tentorii præfecti ad sacras reliquias pie, & religiose seruandas, & sacrificia libanda & offerenda, dicti sunt Capellani. Ex quo factum est, ut in iure Canonico capellæ nomine aliquando significetur Altare in sacra æde aliqua extructum, *c. quæsumus, & cap. altare, l. q. 3.* aliquando vero Oratorium, siue sacra ædícula à templo sancta; aliquando Oratorium extra templum quidem positum, sed ipsi templo annexum & adhaerens; aliquando locus sacer in templo ferreis aut ligneis clausus cancellis, vnum, aut plura altaria continens. Hinc in iure Canonico extat titulus de Cappellis Monachorum quæ sunt sacra ædes ab ipsis Monachorum cænobis distinctæ & semotæ, aut ædícula in templis Monachorum inclusæ, in quibus Sacerdotes instituntur, qui earum curam habeant. Querat aliquis, quid ministerii, & officii obeat Capellanus? Respondeo: Capellanos in ecclesiis, in quibus sunt instituti, sacra facere, aut faciendam curare certis hebdomada diebus, aut etiam singulis quibusque, ut Cappellæ institutio postulat, aut ipsa consuetudo requirit.

Tertio quaeritur, An Capellanus, seu Cappellæ Præfectus, aut Rector beneficium habeat? Glossa in *Clem. 2.*